

VALSTYBĖS ĮMONĖS „LIETUVOS PRABAVIMO RŪMAI“

2018 m. gruodžio 31 d.

VEIKLOS ATASKAITA

Informacija apie įmonę

Įmonės pavadinimas: VI „Lietuvos prabavimo rūmai“ (toliau – Įmonė)

Teisinė forma: valstybės įmonė

Registro tvarkytojas: Valstybės įmonė Registrų centras, registravimo pažymėjimas išduotas 2004 m. rugsėjo 16 d., Juridinių asmenų registro Nr.003702

Įmonės kodas: 152035320

Buveinės adresas: M.K. Čiurlionio g. 65, LT 66164 Druskininkai.

Įmonės filialai: Vilniuje – Žirmūnų g. 70, Kaune – S. Daukanto g. 4, Klaipėdoje – Tomo g. 20.

Telefonas: (8 313) 51183

Interneto svetainė: www.lpr.lt

Finansiniai metai prasidėjo 2018 m. sausio 1 d., baigėsi – 2018 m. gruodžio 31 d.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymu ir Įmonės įstatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos finansų ministro Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1K-421 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. sausio 10 d. įsakymo Nr. 1K - 009 redakcija) 9 punktu Įmonės valdymo organai yra:

1. savininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija — Lietuvos Respublikos finansų ministerija;
2. vienasmenis Įmonės valdymo organas – įmonės vadovas, direktorius Gintautas Bagotyrius.

Esminė informacija

Įmonė įsteigta 1922 m., 1922 m. gegužės 29 d. priėmus pirmąjį nepriklausomoje Lietuvoje Auksinių ir sidabrinių dirbinių žymėjimo įstatymą. Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, 1991 m. įsteigta valstybės įmonė „Lietpraba“. 1995 metais atkurta tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros sistema, Įmonei atkurtas nepriklausomoje Lietuvoje turėtas „Lietuvos prabavimo rūmai“ pavadinimas. Tais pačiais metais įkurti teritoriniai padaliniai Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Šiauliuose, pastarasis 2013 metais uždarytas.

Įmonės veiklos tikslai ir funkcijos

Įmonės veiklos tikslai – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka siekti, kad visi Lietuvos Respublikoje realizuojami tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminiai būtų kokybiškai patikrinti ir paženklininti pagal galiojančių teisės aktų reikalavimus. Tai užtikrinama, panaudojant šiuolaikinius bandymų metodus ir technologijas. Kad į Lietuvos rinką nepatektų falsifikuoti ir nekokybiški tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminiai, prieš paženklinant atitinkamais ženklais arba išduodant atitinkamus kokybės pažymėjimus, jie yra kruopščiai patikrinami, laikantis šalies teisės aktuose ir tarptautiniuose standartuose numatytų reikalavimų. Tam būtina užtikrinti deramą darbuotojų kvalifikaciją, disponuoti šiuolaikine technologine įranga, nuolat atnaujinti gaminių tyrimo metodus, bendradarbiauti su užsienio valstybių institucijomis bandymų bei technologijų srityje. Siekiant įgyti tarptautinį kompetencijų pripažinimą, neabejotinu institucijos privalumu yra bandymus atliekančios laboratorijos akreditacija.

Antras labai svarbus tikslas – ūkio subjektų, užsiimančių veikla su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais, sisteminė kontrolė. Siekiant šio tikslo, nuolat tobulinama tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros sistema, apimanti rizikos veiksnių, pagal kuriuos tikrinimams atrenkami ūkio subjektai bei ūkio subjektų tikrinimo metodikų peržiūras.

Trečias tikslas – užtikrinti pakankamą Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių rinkos dalyvių informuotumą apie Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose keliamus tauriųjų metalų ir brangakmenių kokybės, realizavimo ir kt. reikalavimus.

Vienas iš svarbiausių įmonės valdymo efektyvumą lemiančių tikslų – užtikrinti racionalų Įmonės išteklių valdymą.

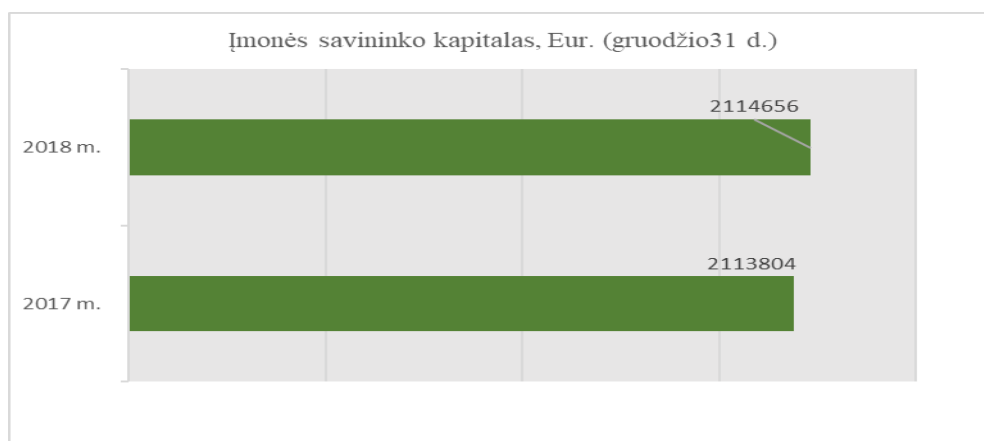
Siekiant šių pagrindinių tikslų įgyvendinimo, Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymu Įmonė paskirta kompetetinga institucijai, kuriai pavesta atlikti tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinę priežiūrą Lietuvos Respublikoje:

- prabuoti ūkio subjektų ir gyventojų pateiktus tauriuosius metalus, brangakmenius, jų gaminius, pusgaminius, atliekas ir (arba) laužą, juos išpauduoti arba išduoti jų kokybės pažymėjimus;
- prižiūrėti, kad ūkio subjektai laikytųsi Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo ir kitų su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusių veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;
- konsultuoti ir teikti ekspertinę pagalbą valstybės ir savivaldybių institucijoms, ūkio subjektams ir vartotojams.

ĮMONĖS VEIKLA IR REZULTATAI

Įmonės savininko kapitalas

Įmonės savininko kapitalas 2018 m. gruodžio 31 d. siekė 2 114 656 Eur (1 pav.).

1 pav. 2017 – 2018m. Įmonės savininko kapitalas, Eur.

Įmonės savininko kapitalas 2018 m. padidėjo 852 Eur. Ataskaitiniu laikotarpiu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018-09-19 nutarimu Nr. 937, Įmonė gavo nekilnojamąjį turtą, esantį Kaune, Gedimino g. 28, valdyti, naudoti patikėjimo teise, kurio likutinė vertė 852 Eur.

Nuosavas kapitalas finansinių metų pradžioje buvo 3 489 584 Eur, o pabaigoje – 2 580 731 Eur. Dėl sumokėtos Įmonės pelno įmokos, Įmonės savininko kapitalo ir kitų rezervų pokyčio, nuosavas kapitalas sumažėjo 908 853 Eur. (2 pav.).

2 pav. 2017 – 2018 m. Įmonės nuosavas kapitalas, Eur (gruodžio 31 d.).

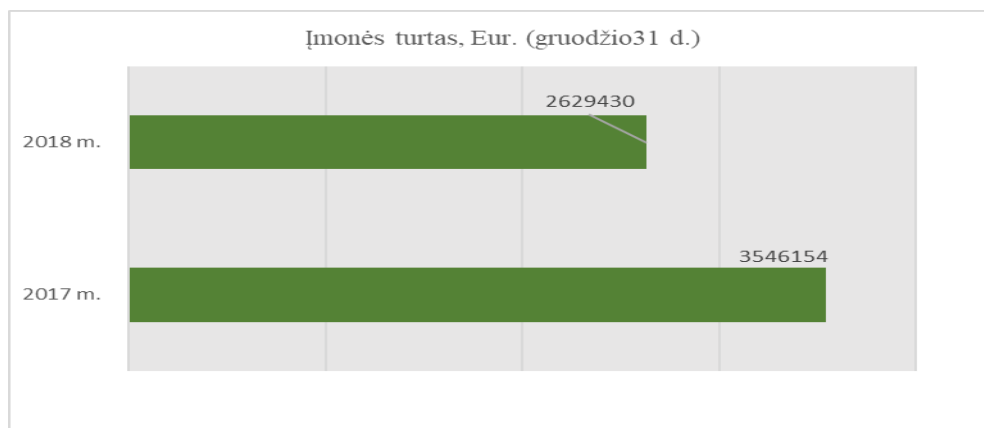
Įmonės turtas

Valstybės perduotą turtą Įmonė valdo patikėjimo teise. Turto, kuris pagal įstatymus gali būti tik valstybės nuosavybė, Įmonė neturi.

Įmonės turtas 2018 m. gruodžio 31 d. sudarė 2 629 430 Eur (3 pav.), iš to skaičiaus ilgalaikis – 782 523 Eur, trumpalaikis – 1 845 913 Eur. Dėl nuosavo kapitalo, trumpalaikių mokėtinų sumų ir trumpalaikių įsipareigojimų padidėjimo, Įmonės turto vertė per ataskaitinius metus sumažėjo 916 724 Eur.

2018 metais įsigyta ilgalaikio turto už 65 997 Eur. Svarbiausi Įmonės įsigijimai – mikroanalitinės svarstyklės Vilniaus filialo cheminei laboratorijai bei rentgeno fluorescencinis

spektrometras Kauno filialui, UV-VIS spektrometras ir EXA Natūralių deimantų detektorius Brangakmenių tyrimo laboratorijai.

3 pav. 2017– 2018 m. Įmonės turtas, Eur.

VĮ „Lietuvos prabavimo rūmai“ savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos nustatytų siektinų veiklos rodiklių vykdymas

Įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti Lietuvos Respublikos finansų ministerija 2018 – 2020 m. strateginiame veiklos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. 1K-112 (pakeitimas: 2018 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr.1K-471), Įmonei nustatė siektinus rodiklius.

2018 metais Įmonė pasiekė Finansų ministerijos 2018 – 2020 metų strateginiame plane numatytus rodiklius (1 lentelė):

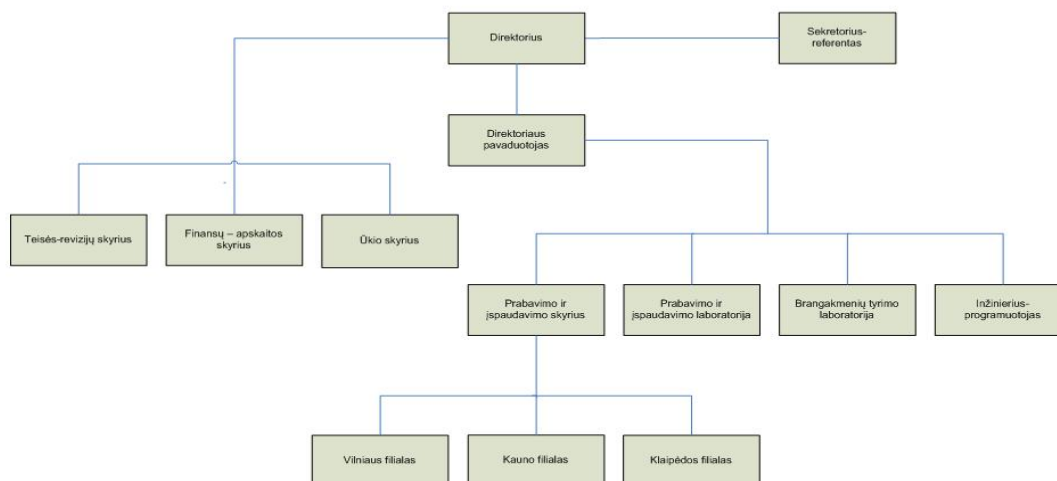
1 lentelė

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Rodiklio reikšmė 2018 m.	
		Planinė	Faktinė
1.	Veiklos pelningumas (EBIDTA) (mln. Eur)	0,01	0,09
2.	Patikrintų ir paženklintų tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių skaičius (mln. vnt.)	0,75	0,80
3.	Rinkoje patikrintų tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminių skaičius (mln. vnt.)	0,23	0,23

ĮMONĖS VALDYMO STRUKTŪRA IR DARBUOTOJAI

Įmonės organizacinė struktūra, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. 1K-083 (kartu su 2013 m. rugsėjo 6 d. įsakymo Nr. 1K-313 redakcija), pateikiama 4 paveikslėlyje.

VI „LIETUVOS PRABAVIMO RŪMAI“ STRUKTŪRA

4 pav. Įmonės organizacinė struktūra.

Ataskaitinio laikotarpio pradžioje Įmonėje 2018 m. sausio 1 d. dirbo 27, pabaigoje - 2018 m. gruodžio 31 d. – 25 darbuotojai.

Įmonėje dirba aukštos kvalifikacijos specialistai, sukaupę didelę patirtį tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros (prabavimo, brangakmenių ekspertizių ir inspektavimo) srityje.

Specialistai Lietuvoje nerengiami, o sąlygos kelti kvalifikaciją yra minimalios, darbuotojams suteikiama galimybė tobulintis užsienyje.

Įmonės vykdomų paslaugų kokybė besąlygiškai susijusi su specialiųjų gebėjimų reikalaujančiais žmogiškaisiais ištekliais, todėl vienas iš prioritetinių tikslų – sustiprinti Įmonės darbuotojų profesionalumą, tobulinti jų kompetencijas. Nuolat perskirstomos esamos darbuotojų atsakomybės sritys. Siekdami sėkmingai įgyvendinti Įmonės strateginius tikslus bei pagerinti Įmonės paslaugų kokybę, darbuotojų profesionalumą, padidinti jų kompetenciją, ataskaitiniu laikotarpiu peržiūrėta darbo užmokesčio skaičiavimo sistema.

Vadovaujančių darbuotojų darbo užmokestis nustatomas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 23 d. nutarimu Nr. 1341 „Dėl valstybės įmonių ir valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių, uždaryjū akcinių bendrovių vadovų, jų pavaduotojų ir vyriausiųjų buhalterių darbo apmokėjimo“ ir vėlesnių šio nutarimo pakeitimų pagrindu bei patvirtinamas Finansų ministro įsakymu.

Duomenys apie vidutinį darbo užmokestį kas ketvirtį skelbiami Įmonės interneto svetainėje.

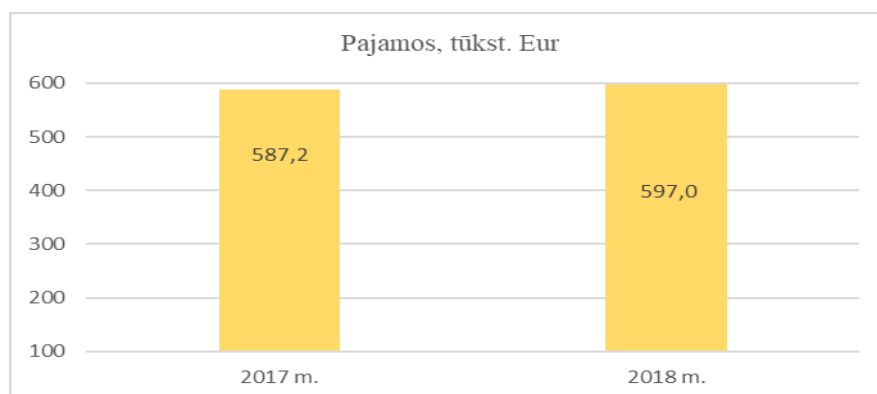
ĮMONĖS BŪKLĖ IR FINANSINĖ VEIKLA

Svarbiausias uždavinys Įmonės finansų srityje – efektyviai valdyti, paskirstyti ir investuoti išteklius, siekiant maksimalios naudos. Racionalus finansinių išteklių naudojimas užtikrina tvarią ir stabilią Įmonės veiklą.

2018 m. Įmonės pajamos siekė 597,0 tūkst. Eur ir buvo 9,8 tūkst. Eur arba 1,67 proc. didesnės nei praėjusiais ataskaitiniais metais (587,2 tūkst. Eur).

2 lentelė. Pajamų struktūra (tūkst. Eur)

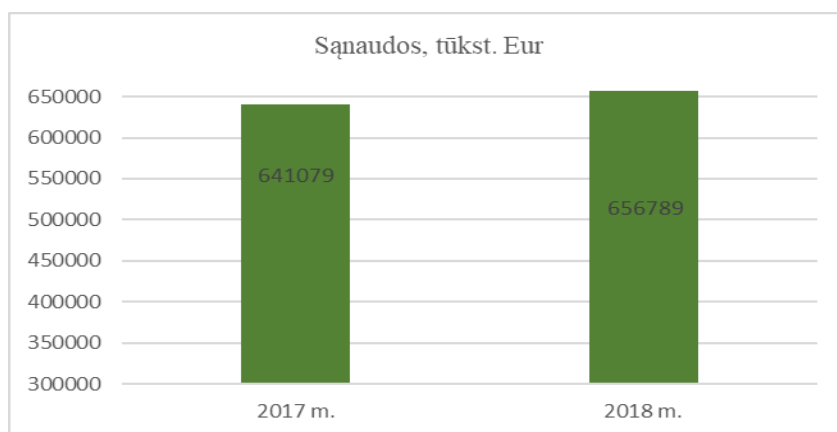
PAJAMOS	2018 m.	2017 m.
Iš tauriųjų metalų ir jų gaminių prabavimo, įspaudavimo ir ženklavimo veiklos	397,8	389,7
Iš brangakmenių ir jų gaminių prabavimo	195,7	189,6
<i>Viso iš tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių prabavimo, įspaudavimo</i>	<i>593,5</i>	<i>579,3</i>
Kitos pajamos	3,5	7,9
Iš viso:	597,0	587,2

5 pav. Įmonės pajamos 2017 – 2018 m., tūkst. Eur

Didžiąją pajamų dalį – 593,5 tūkst. Eur (99,4 proc.) sudaro pajamos iš tauriųjų metalų ir brangakmenių, jų gaminių prabavimo, įspaudavimo ir ženklavimo veiklos. Turto disponavimo pajamos sudarė 3,5 tūkst. Eur.

Įmonės sąnaudos 2018 m. siekė 656 789 Eur (6 pav.) arba 15710 Eur didesnės už sąnaudas, patirtas per praėjusių metų tą patį ataskaitinį laikotarpį (641 079 Eur).

6 pav. Įmonės 2017 – 2018 m. sąnaudos, tūkst. Eur.

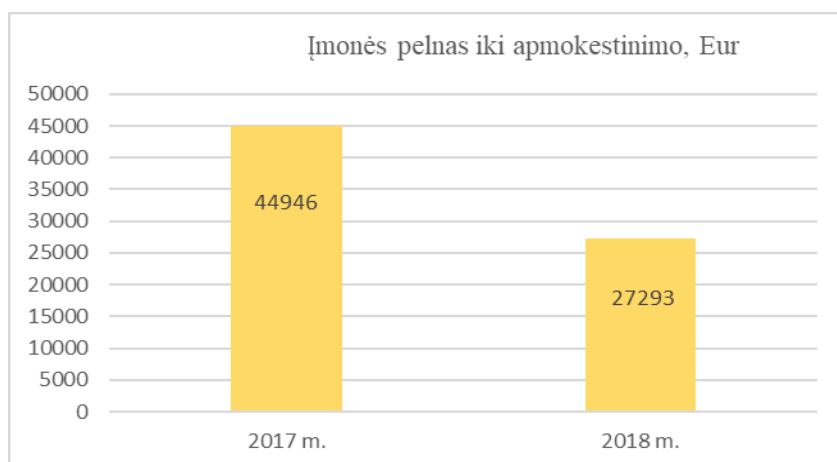
Didžiąją dalį sąnaudų dalį sudarė Įmonės darbuotojų darbo užmokesčio bei kitos su personalo darbo apmokėjimu susijusios sąnaudos – 444 827 Eur, ir buvo 2,365 proc. didesnės nei tuo pačiu 2017 m. tuo pačiu laikotarpiu (434 549 Eur). Didžiausią įtaką sąnaudų padidėjimui turėjo 2018 m. padidintas darbuotojų darbo užmokestis bei darbo apmokėjimo taisyklėse ir darbuotojų darbo sutartyse numatytos ir darbuotojams išmokėtos priemokos.

Sąnaudų struktūra pateikiama 3 lentelėje.

3 lentelė. Sąnaudų struktūra (tūkst. Eur)

	2018 m.	2017 m.
<i>Iš viso sąnaudų, tame tarpe:</i>	<i>656 789</i>	<i>641 079</i>
darbo apmokėjimo sąnaudos	444 827	434 549
kitos sąnaudos	108 729	100 695
nusidėvėjimo sąnaudos	60 583	63 424
mokesčių sąnaudos	42 650	42 411
<i>Sąnaudų kompensavimas biudžeto lėšomis, tame tarpe:</i>	<i>-83 755</i>	<i>-96 537</i>
darbo apmokėjimo sąnaudos	-76 601	-89 300

Įmonės veiklos finansinis rodiklis metų eigoje betarpiškai susijęs su Įmonės veiklos cikliškumo ir išlaiko nuostolio mažėjimo kryptį: II-jų ketvirčių finansinis rezultatas buvo 5,07 tūkst. Eur nuostolis, III-jų ketvirčių finansinis rezultatas buvo 2,45 tūkst. Eur pelnas, tuo tarpu finansiniai 2018 metai užbaigti pelningai: uždirbtas 27 293 Eur pelnas.

7 pav. Įmonės pelnas 2017 – 2018 m. iki apmokestinimo, Eur.

2018 m. buvo skirtas valstybės biudžeto finansavimas (100 tūkst. Eur) vienai iš pagrindinių Įmonės funkcijų – Ūkio subjektų su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos atitikties vertinimo įgyvendinimui, kuriomis buvo kompensuota 83,76 Eur. Įmonės rinkos priežiūros sąnaudų.

Vidaus kontrolės sistema

Įmonėje įdiegta vidaus kontrolės sistema, apimanti strateginių veiklos planų vykdymo, finansų valdymo ir paslaugų kokybės, Įmonės valdomo valstybės turto naudojimo ir disponavimo juo kontrolę, sutartinių įsipareigojimų vykdymą, turto bei įsipareigojimų inventorizacijas. Vidaus kontrolės sistemos veiksmingumą ir pakankamumą patvirtino Finansų ministerijos Vidaus audito skyrius, ataskaitiniais metais Įmonės vidaus kontrolės sistemą bei rizikos veiksmų valdymą įvertino „gerai“.

Įmonėje įdiegtas ir sėkmingai praktikuojamas „keturių akių“ principas, kuris užtikrina teikiamų paslaugų kokybę, nešališkumą, sumažina klaidų atsiradimą. Specialisto atlikto tauriųjų metalų gaminio išspaudavimo paslaugos kokybę tikrina kitas specialistas. Pažymėtina, jog, siekiant patikimai nustatyti tauriojo metalo kiekį gaminyje, po prabavimo bandymų gaminį nesuardančiais bandymų metodais, papildomai atliekama cheminė analizė naudojant pamatinius bandymų metodus. Tauriųjų metalų gaminiai išspauduojami tik įsitikinus prabavimo rezultatų teisingumu.

Įmonės klientai ir pagrindinės jų grupės

Klientų ratas yra ribotas – Įmonė teikia paslaugas ūkio subjektams, užsiimantiems veikla su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais: tauriųjų metalų gaminių gamintojams, importuotojams, prekybininkams, o taip pat - fiziniams asmenims, pateikusiems iširti asmeninius daiktus, bei valstybės institucijoms (dėl konfiskuotų tauriųjų metalų gaminių ekspertizės atlikimo). Didžiausia įmonės klientų dalis – Lietuvoje registruoti ūkio subjektai.

2018 m. gruodžio 31 d. duomenimis su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusią veiklą buvo deklaravę 1893 ūkio subjektų. 64,8 proc. veiklą deklaravusiųjų - juridiniai asmenys, 35,2 proc. – fiziniai. Per 2018 metus veiklą su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais deklaravo 126 ūkio nauji ūkio subjektai, tai yra apie 28% mažiau, nei praėjusiais metais (176).

Daugiausia ūkio subjektų – 1147 yra deklaravę mažmeninę prekybą juvelyriniais tauriųjų metalų gaminiais, 584 tauriųjų metalų gaminių gamybą, 367 didmeninę juvelyrinių tauriųjų metalų gaminių prekybą, 322 prekybą ryšio priemonėmis, t.y. elektroninę prekybą, 157 prekybą investiciniu auksu.

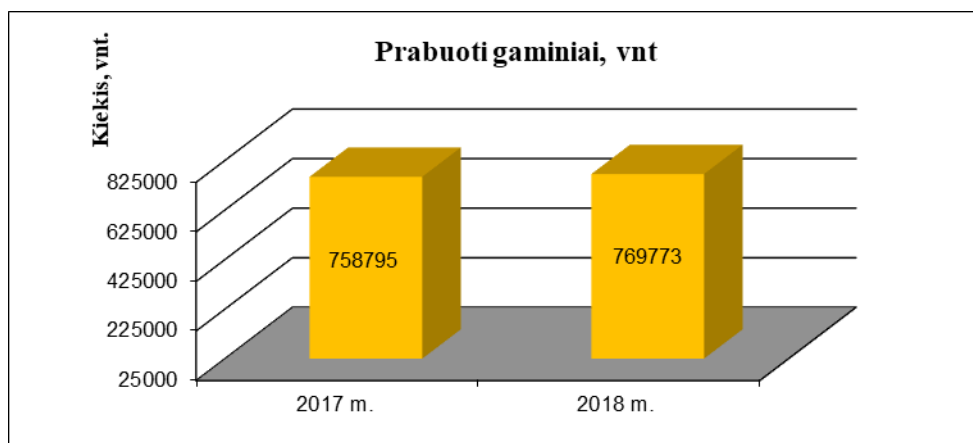
Paslaugų tarifai

Pagrindinių Įmonės teikiamų prabavimo, išspaudavimo bei kokybės pažymėjimų išdavimo paslaugų tarifai patvirtinti Vyriausybės 2016 m. gegužės 2 d. nutarimu Nr. 434, kiti teikiamų paslaugų tarifai patvirtinti Įmonės direktoriaus įsakymais.

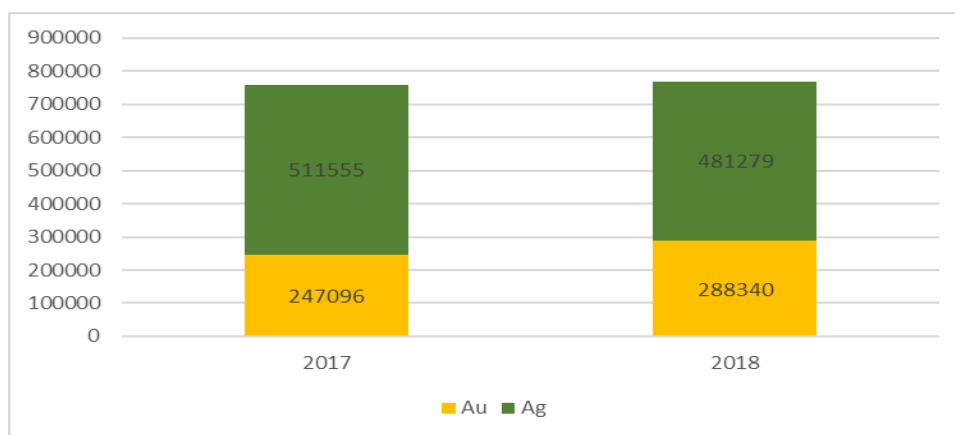
Tauriųjų metalų gaminių prabavimas ir išspaudavimas

2018 metais teikdama prabavimo, išspaudavimo ir ženklavimo užsakovo atsakomybės ženklų paslaugas, Įmonė išspaudė į tauriųjų metalų gaminius 0,98 mln. ženklų, bendra šių gaminių masė – 1,93 t. Visi pateikti tauriųjų metalų gaminiai, prieš juos išspauduojant Lietuvos valstybiniu kontroliniu prabavimo ženklų, buvo tinkamai patikrinti, o užsakovui pageidaujant, paženklininti ir jo atsakomybės ženklų. Pažymėtina, kad stebimas nedidelis Įmonės atliekamų paslaugų augimas.

Ataskaitiniu laikotarpiu Įmonė patikrino (prabavo) 769773 aukso, sidabro, platinos ir paladžio prabuotų gaminius (8 pav.) arba 10,98 tūkst. gaminių daugiau nei 2017 m.

8 pav. 2017 - 2018 m. prabuotų gaminių kiekis, vnt.

9 pav. 2017 – 2018 m. prabuotų aukso ir sidabro gaminių kiekiai, vnt.

Ataskaitiniais metais pateiktų prabuoti aukso ir sidabro gaminių proporcijos (9 pav.) kito nežymiai – santykinis aukso gaminių skaičius padidėjo nuo 33 proc. iki 37 proc., tuo pačiu nuošimčiu padidėjant pateiktų prabuoti sidabro gaminių lyginamajam svoriui nuo 67 proc. iki 63 proc. Įmonei pateiktų prabuoti gaminių.

Atskirų padalinių teikiamų išspaudavimo Lietuvos valstybiniu kontroliniu prabavimo ženklu (LVKPŽ) paslaugų dinamika 2017 – 2018 metais pateikta 4 lentelėje:

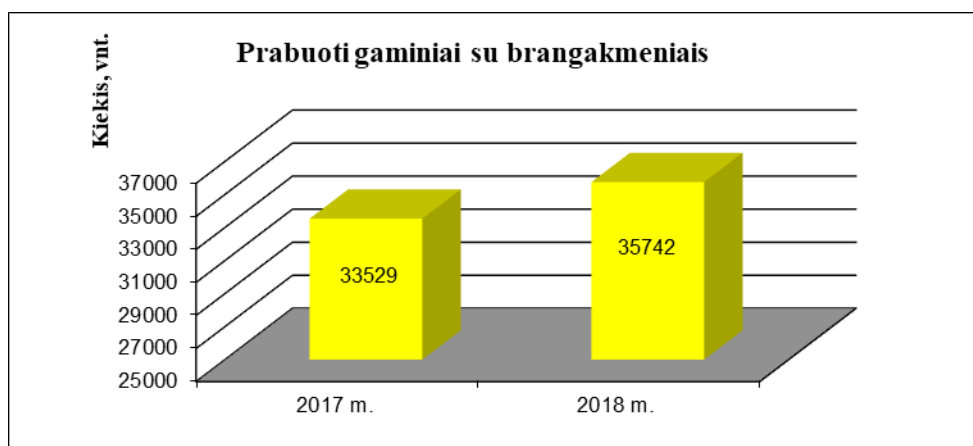
4 lentelė. 2017- 2018 m. Įmonės padaliniuose išspauduotų gaminių kiekis, vnt.

Padalinys	2017 m.	2018 m.
Prabavimo ir išspaudavimo laboratorija	136846	144385
Kauno filialas	130383	183076
Klaipėdos filialas	193075	165481
Vilniaus filialas	298491	276831
Iš viso*	758795	769773

*LVKPŽ išspauduotų gaminių kiekis, vnt., be brangakmenių prabavimo paslaugų.

Brangakmenių ekspertizės

Vienas iš sėkmingiausių Įmonės plėtros krypčių, yra brangakmenių tyrimo laboratorijos steigimas. 1995 metais įkurta Brangakmenių tyrimo laboratorija, kurioje sukonzentruoti geriausi Įmonės specialistai bei naujausi laboratoriniai įrengimai, yra viena iš pažangiausių tokių laboratorijų Baltijos regione. Pažymėtina, kad brangakmenių parametų tyrimai atliekami pagal Pasaulio juvelyrikos konfederacijos (CIBJO) standartus, naudojant pažangiausių gemologijai pritaikytą spektrinę analitinę įrangą: FTIR, Raman, UV-VIS-NIR spektrometrus. 2018 metais Brangakmenių tyrimo laboratorija atliko 35,7 tūkst. gaminių su brangakmeniais ekspertizes arba 2,2 tūkst. gaminių daugiau nei praėjusiais metais.

10 pav. 2017 – 2018 m. pateiktų prabuoti brangakmenių ir jų gaminių kiekis, vnt.

Rinkos priežiūra

Nuolatinę verslo subjektų veiklos kontrolės funkciją atlieka Teisės ir revizijų skyriaus specialistai, kurių darbo vietos įsteigtos Vilniuje, Klaipėdoje ir Druskininkuose. Rinkos priežiūros veiksmai 2018 metais buvo nukreipti į didžiausius rizikos veiksnius – tauriųjų metalų gaminių ženklų (įspaudų) ir kilmės (išgijimo) dokumentų atitikimo galiojantiems teisės aktams, veiklos legalumo vertinimą bei su verslo liudijimais dirbančių asmenų veiklos priežiūrą, prekybos investiciniu auksu bei šio kaip žaliavos naudojimo riziką, išvengiant pridėtinės vertės mokesčio klausimais.

Ūkio subjektų su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos priežiūros (inspektavimo) procedūrų aiškumas ir viešumas, metodinės pagalbos teikimas ir konsultavimas veiklos vietose, rašytinių nurodymų laikytis teisės aktų pateikimo praktikos taikymas bei mažareikšmių teisės aktų reikalavimų pažeidimų vertinimas, konfidencialumo priežiūros veikloje laikymasis, Pirmųjų verslo metų deklaracijos nuostatų taikymas 2018 metais tapo pagrindinėmis šios specifinės rinkos priežiūros veiklos sritimis.

Vadovaudamasi Ūkio ir Teisingumo ministerijų rekomendacijomis, Įmonė didžiausią dėmesį skyrė ūkio subjektų konsultavimo, galiojančių reikalavimų aiškinimo, vietoje poveikio priemonių taikymo. Pagal poreikį ūkio subjektams buvo nuolat teikiama metodinė pagalba.

Vertinančių save kaip pakankamai informuotus apie Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose keliamus tauriųjų metalų ir brangakmenių kokybės, realizavimo ir kt. reikalavimus Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių rinkos dalyvių dalis nuo visų apklaustų Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių rinkos dalyvių (proc.) – vienas iš Priežiūros institucijos veiklos vertinimo rodiklių.

Priežiūros institucija parengė ir tikrinimų metu naudoja kontrolinius klausimynus ūkio subjektams.

Visiems naujai veiklą su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais deklaravusiems ūkio subjektams, išsiųsti kontroliniai klausimynai, kuriuos atsakę ūkio subjektai pasitikrina, ar jų vykdoma veikla su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais, atitinka teisės aktų reikalavimus.

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo atlikti 367 ūkio subjektų veiklos vietų patikrinimai (2017 m. 414), kurių metu rinkoje buvo patikrinta 0,23 mln. tauriųjų metalų gaminių.

Siekiant efektyviau panaudoti žmogiškuosius išteklius, mažiau trukdyti verslui, patikrinimai buvo nukreipiami į rizikingiausias veiklos sritis. Ūkio subjektams, atsižvelgus į nustatytus smulkus pažeidimus, jų pobūdį ir mastą, įvertinus patvirtintas gaminių ženklinimo ir apskaitos pažeidimų mažareikšmiškumo rekomendacijas, buvo duoti privalomi nurodymai ištaisyti nustatytus pažeidimus, iš kurių didžioji dalis buvo įvykdyti.

Visą ataskaitinį laikotarpį kaip ir ankstesniais laikotarpiais Įmonė keitėsi informacija su Valstybine mokesčių inspekcija, Muitinės departamentu, Specialiųjų tyrimų tarnyba bei Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba pagal pasirašytas duomenų teikimo, savitarpio pagalbos ar bendradarbiavimo sutartis.

Vykdam tauriųjų metalų ir brangakmenių rinkos priežiūrą, ataskaitiniu laikotarpiu Įmonė bendradarbiavo su Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (FNTT) prie Vidaus reikalų ministerijos pagal bendradarbiavimo susitarimą. FNTT buvo informuojama apie ūkio subjektų veiklos, susijusios su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais, patikrinimų metu nustatytus nusikalstamų veikų ir kitų teisės pažeidimų finansų sistemai požymius.

Įmonė 2018 m. *neatlygintinai* teikė (atnaujino) duomenis Registrų centro valdomai Licencijų informacinei sistemai apie Lietuvos prabavimo rūmuose registruotus ūkio subjektus, užsiimančius veikla su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais, jų vykdomos veiklos rūšis (gamyba, prekyba, lombardo paslaugos, prekyba investiciniu auksu, prekyba ryšio priemonėmis ar kt.).

Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija ir antikorupcinė veikla

Įmonė - viena iš Lietuvos valstybės institucijų, atsakingų už pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją, kaip numatyta Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatyme (4 str. 8 d.).

Vykdam direktoriaus 2016 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 59 patvirtintą Įmonės pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos mažinimo 2016 – 2018 m. veiksmų planą, 2018 metais surengti 3 seminarai ūkio subjektams aktualių veiklos teisinio reglamentavimo pakeitimų, įskaitant pinigų plovimo prevenciją, klausimais, Įmonėje paskirtas darbuotojas, atsakingas už Įmonės pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos mažinimo 2016 – 2018 metų veiksmų plano įgyvendinimą.

Ataskaitiniu laikotarpiu Įmonė dalyvavo Nacionalinio pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos mažinimo 2016 – 2018 m. veiksmų plano, patvirtinto Darbo grupės pinigų

plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos veiklai koordinuoti, sudarytos Ministro Pirmininko 2013 m. gegužės 2 d. potvarkiu Nr. 154, 2016 m. birželio 16 d. protokoliniu sprendimu Nr. 1VL-187 įgyvendinime.

Įmonės atstovai dalyvavo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos organizuotame Nacionaliniame pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinime (aptarime), užpildė Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos pateiktą Lietuvos pažangos vertinimo Europos tarybos Moneyval komiteto klausimyną, taip pat dalyvavo MONEYVAL ekspertų atliktame 5-ame Lietuvos pažangos vertinimo etape.

Siekiant minimalizuoti korupcijos pasireiškimo poveikį Įmonės veiklai, Įmonėje aiškiai apibrėžtos darbuotojų teisės ir pareigos, griežtai atskirtos Įmonės vykdomos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros funkcijos, kurių atlikimą reglamentuoja galiojantys teisės aktai.

Visos Įmonės sudarytos sutartys derinamos ir vizuojamos skirtingų padalinių atstovų.

Įgyvendindama Finansų ministerijos antikorupcinę programą, Įmonės svetainėje paskelbta nuoroda į Specialiųjų tyrimų tarnybos svetainę, kur asmenys gali kreiptis dėl pastebėtų korupcijos apraiškų.

SOCIALINĖS IR APLINKOSAUGOS INICIATYVOS

Įmonės siekis – vykdyti socialiniais, aplinkosauginiais ir skaidrumo principais pagrįstą veiklą, ir tam pasiekti keliami šie uždaviniai:

- laikytis visų Įmonei taikomų aplinkosaugos bei darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų;
- sudaryti sąlygas darbuotojų kvalifikacijai kelti;
- taupiai ir racionaliai naudoti išteklius;
- sudaryti ir palaikyti saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas.

RIZIKOS VEIKSNIAI IR GRĖSMĖS

Įgyvendinant valstybės įmonių pertvarką, buvo numatyta iki 2018 m. pabaigos likviduoti Įmonę, funkcijas perduodant naujai įsteigtam naujam juridiniam asmeniui - viešajai įstaigai. Tačiau, šis planas nebuvo įgyvendintas, o Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2018 m. gruodžio 12 d. pasitarime pritarė Ūkio ministerijos parengtam Ūkio subjektų priežiūrą atliekančių institucijų ir (ar) jų funkcijų konsolidavimo ir optimizavimo priemonių planui, pagal kurį įmonė turi būti prijungta prie Lietuvos metrologijos inspekcijos iki 2020 m. sausio 1 d. Informacijos apie planuojamus pertvarkymus, Įmonės funkcijų ir kompetencijos perdavimą nepakankamumas o taip pat planų

rengėjų nepilnas vizijos matymas sąlygoja neprognozuojamas pertvarkos pasekmes: tikėtina, kad pertvarkos metu susilpnėtų tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinė priežiūra, darbą paliktų dalis Įmonės išugdytų aukštos kvalifikacijos specialistų, kadru kaita neigiamai įtakotų tauriųjų metalų ir brangakmenių rinkos priežiūros procesus, Įmonė prarastų dalį paslaugų užsakovų; Prabavimo ir įspaudavimo laboratorija netektų darbaimlios ir brangiai kainuojančios akreditacijos pagal LST EN ISO/IEC 17025:2005 standartą, o naujai įsteigtam juridiniam asmeniui tektų įrodyti kompetencijas įgyvendinant Tauriųjų metalų gaminių kontrolės ir prabavimo konvencijos nuostatas, iš naujo sukuriant kokybės vadybos sistemą, atitinkančią LST EN ISO/IEC 17025:2005 atliekant aukso ir sidabro kiekio nustatymo bandymus juvelyriniuose aukso ir sidabro lydiniuose; pasibaigtų Įmonei Lietuvos įstatymų leidėjo suteikti įgaliojimai tauriųjų metalų gaminius išspauduoti Bendruoju kontrolės ženklu pagal Tauriųjų metalų gaminių kontrolės ir prabavimo konvenciją.

Įmonės paslaugų pirkėjai turi didelę galią Įmonei, nes gali laisvai rinktis kitų ES prabavimo paslaugas teikiančią įmonę. Pirkėjų derybinės pozicijos yra geresnės nei Įmonės: dėl palankesnių sidabro prabavimo paslaugų tarifų, dalis paslaugų užsakovų perka kaimyninių šalių prabavimo institucijų paslaugas, dėl to Įmonės klientų skaičius gali reikšmingai sumažėti, kas neigiamai įtakotų Įmonės finansinius rezultatus.

Pažymėtina, kad kaimyninių valstybių (Lenkijos ir Latvijos) priežiūros institucijose stebimas tiek veiklos, tiek ir struktūrinis stabilumas, o Lenkijos prabavimo priežiūros institucija ketina steigti brangakmenių tyrimo laboratoriją, kas sąlygotų kitos konkurencinės aplinkos Įmonei atsiradimą.

Tauriųjų metalų gaminius įvežant iš ES valstybių, išlieka sunkiai identifikuojamų kitų ES valstybių valstybinių kontrolinių prabavimo, Vienos konvencijos ir atsakomybės ženklų klastočių „cirkuliacija“ rinkoje, kas neišvengiamai ilgina rinkos priežiūros procedūras, mažina darbo našumą ir padidina finansinę naštą Įmonei.

Elektroninių priemonių pagalba vykdoma prekyba tauriųjų metalų ir brangakmenių gaminiiais ir veikla gyvenamosiose patalpose, nesilaikant šią veiklą reglamentuojančių teisės aktų, ne tiktai „iškreipia“ konkurencines sąlygas, bet ir apsunkina tauriųjų metalų ir brangakmenių rinkos priežiūrą, didina nelegalių gaminių patekimo į Lietuvos rinkas riziką, ir taip didinant vartotojų teisių pažeidimų mastą bei mažinant Įmonės pajamas.

Įmonės veiklos finansinius rezultatus sąlygoja Įmonės veiklos metų eigoje cikliškumas – didžioji dalis pajamų yra gaunamos IV ketvirtį. Toks netolygus Įmonės pajamų formavimas apsunkina investicijų planavimą Įmoneje.

PLANAI IR PROGNOZĖS

Nepaisant informacijos apie Įmonės veiklos tęstinumą stoka, kas apsunkina Įmonės veiklos ir jos rezultatų prognozavimą, Įmonė besąlygiškai užtikrins Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir

brangakmenių valstybinės priežiūros ir Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymais bei kitais teisės aktais pavestų kokybišką funkcijų atlikimą.

2019 m. metais Įmonė, Įmonės savininko teises ir pareigas vykdančios institucijos – Finansų ministerijos – pritarimu, numato:

- užbaigti pradėtus nekilnojamojo turto optimizavimo procesus, atsisakant nereikalingų patalpų Kaune ir Druskininkuose, kas leistų metines įmonės sąnaudas sumažinti daugiau 25 tūkst. Eur.;
- įsirengti naujas, mažesnes, patalpas Kauno filialui;
- sumažėjusios įmonės sąnaudos sudaro galimybę Įmonei teikti siūlymus Finansų

ministerijai peržiūrėti (sumažinti) sąnaudomis pagrįstus sidabro gaminių prabavimo paslaugų tarifus, kas leistų tarptautiniu mastu pagerinti įmonės konkurencinį pranašumą šio gaminių segmento prabavimo srityje;

- užtikrinti technologinę pažangą, aprūpinant darbo vietas būtiniausia technologine įranga, garantuojančią aukštos kokybės gaminių prabavimo ir išpildavimo paslaugas;
- nuosekliai didinti Įmonės komercinių paslaugų mastą, taip iš dalies kompensuojant

Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymo 16 straipsnio 7 dalies nuostatų taikymą;

- užbaigti naujos Įmonės teikiamų paslaugų informacinės sistemos, padėsiančios sumažinti administracinę naštą tiek verslo subjektams, tiek ir Įmonei, diegimą.

APSKAITOS TVARKYMAS IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIAI

Įmonės finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos ir Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymais, Verslo apskaitos standartais. Metinių finansinių rinkinių auditą atlieka Įmonės savininko viešo pirkimo būdu parinkta nepriklausoma išorės audito įmonė. Veiklos ataskaita, finansinių ataskaitų rinkiniai ir nepriklausomo auditoriaus išvada ne vėliau kaip iki balandžio 30 d. viešai skelbiamos interneto svetainėje PDF formatu metams pasibaigus.

INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS APIE SKAIDRUMO GAIRIŲ NUOSTATŲ LAIKYMAŠI

Įmonė vadovaujasi Valstybės ir savivaldybių įmonių įstatymo ir 2010 m. liepos 14 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 1052 „Dėl valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo“ nuostatomis, dėl Įmonės veiklos ataskaitoje pateiktos informacijos.

Įmonė viešai skelbia savo internetinėje svetainėje Įmonės tikslus ir užduotis, finansinius ir kitus veiklos rezultatus, informaciją apie darbuotojų skaičių, darbo užmokestį, finansiniais metais įvykdytus, vykdomus ir planuojamus pirkimus.

Atskleidžiama informacija objektyviai atspindi Įmonės veiklos pobūdį, esamas ir tolesnes Įmonės veiklos kryptis, uždavinius ir tikslus, pasiekimus ir veiklos rezultatus.

SVARBŪS 2018 METŲ ĮVYKIAI

Svarbiausias 2018 m. įvykis – Ūkio ministerijos parengtas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pristatytas Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų ir (ar) jų funkcijų konsolidavimo ir optimizavimo priemonių planas, kuris kelia pagrįstų abejonių dėl įmonės ateities.

Ūkio subjektų su tauriaisiais metalais ir brangakmeniais susijusios veiklos atitikties vertinimas – viena iš pagrindinių Priežiūros institucijos funkcijų. Ją reglamentuoja Lietuvos Respublikos tauriųjų metalų ir brangakmenių valstybinės priežiūros įstatymas bei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas. Šiai Įmonės veiklos funkcijai įgyvendinti 2018 metais skirtos valstybės biudžeto lėšos (100 tūkst. Eur).

2018 m. kartu su kitomis už pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevenciją atsakingomis institucijomis įmonė aktyviai dalyvavo Europos Tarybos Ekspertų komiteto dėl priemonių, nukreiptų kovai su pinigų plovimu bei teroristų finansavimu (MONEYVAL) ekspertams vertinant Lietuvos Respublikos atitikimą FATF rekomendacijoms, o taip pat ginant palankią Lietuvos Respublikos vertinimo išvadą MONEYVAL plenarinėje sesijoje Strasbūre.

Siekdama įrodyti kompetenciją bei sugebėjimą gauti patikimus rezultatus, Įmonės laboratorinius tyrimus atliekantys specialistai dalyvavo aukso ir sidabro tarplaboratoriniuose bandymuose.

Prabavimo ir įspaudavimo laboratorija po periodinio nacionalinio akreditacijos biuro vertinimo, akredituota pagal LST EN ISO/IEC 17025:2005 standartą penkerių metų laikotarpiui.
